IPOSTAZE ALE TRADUCTOLOGIEI ÎN ROMÂNIA (2000-2015)

Georgiana LUNGU-BADEA
Universitatea de Vest, Timișoara, România

Abstract: The main purpose of this paper is to show that the meta-analysis of the Romanian reflection in the field of translation studies is beginning to take shape. To this end, the article reviews and examines editions and translation studies works (the "Appendix" lists about 180 titles, including reprints) published between 2000 and 2015, which prove the researchers' interest in various directions of descriptive and applied research. The way in which the field of current Romanian translation studies relates both to the European research and conceptualisation, and to well-established Romanian studies on translation prior to 2000, reveals the absence of self-centredness and the presence of several linguistic codes and ways to theorise translation.
Keywords: Romanian translation studies, meta-translation, the theory/practice/didactics of translation

Preambul

În contextul în care, loc comun de altfel, practica traducerii este mai atrăgătoare, mai cercetată – catalogată, repertoriată – decât ideile despre traducere, și mult mai ademenitoare decât examinarea principiilor, regulilor și a tehnicilor traductive, este lăudabil interesul vădit pentru studierea diferitelor abordări pe care le cunoaște fenomenul traductologic[1].

[1] Pentru claritate, notăm că utilizăm *traductiv* şi *traductologic* în sensul în care se dezvoltă din distincţia stabilită între termenii de *traducere* şi

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

În acest scop, am survolat peisajul traductologic românesc, perioada 2000-2015[2]. Discuția pe care o deschidem aici tratează câteva aspecte și conține inevitabil omisiuni, determinate de constrângerile materiale obiective și inerente care pot fi întâlnite în efectuarea acestui gen de studiu (esențialemente de metaistoriografie, secundar de biblioteconomie), precum și de delimitarea exprimată în titlu. Orientările decelabile în studiile traductologice ale autorilor români, calificate, în principal, după postulatele expuse de James Holmes (1988), Jean Delisle și Gilbert Lafond ([2000] 2010), Malmkjaer și Windle (2011) și Lieven d'Hulst (2014), vor putea contribui la a realiza, împreună cu alți cercetători, o panoramă a cercetării traductologice din România.

Într-un alt fel de preambul, sunt evocate doar câteva nume ale unor autori preocupați de teoria traducerii, în secolul al XX-lea, autori care au pregătit terenul pentru implantarea *traductologiei* în domeniul Filologie. Aceste preliminarii ne vor permite să contextualizăm prezenta cercetare și să situăm volumele de autor şi colective, care alcătuiesc corpusul, în sfera generală a traductologiei (fundamentale şi aplicate), respectiv în subdomenii precum: didactica traducerii, istoria traducerii, practica şi teoria traducerii, terminologia traductologiei, terminologie etc. Lucrările inventariate (v. Anexa: *Titluri traductologice, clasificare alfabetică şi cantitativă*) se diversifică şi dobândesc identitate în funcţie de obiectul lor de studiu. Astfel, vorbim despre lucrări în care primează *traducerea*, tratată fie ca proces (cf. Nida 1964), fie ca rezultat (cf. Reiss și Vermeer 1984), supusă, aşadar, criticii și comparată cu originalul – o comparaţie sau bilingvă, cu unul sau mai multe texte-ţintă în aceeaşi limbă-ţintă (TŢ), sau plurilingvă, cu mai multe TŢ în limbi-ţintă diferite (cf. Vinay și Darbelnet [1958], Catford [1965] 1967, Wandruszka 1979) – și despre lucrări în care în prim-plan se află *traducătorul* și statutul pe care și-l asumă: de intermediar neutru în procesul comunicării mediate de

---

traductologie de către Brian Harris, în 1973, distincție reconfirmată atât de autor, în *What I Really Meant by Translatology* (1988, 91-96) , cât și de alți autori Holmes 1988, Delisle 2001, Ballard 2006 etc.

[2]Pentru o privire de ansamblu asupra cercetării traductologice, a se vedea Țenchea și Lungu-Badea (2006, 69-79) și Lungu-Badea [2013] 2015; 2005.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

traducere ori de agent intercultural, formator al gustului publicului[3]. O examinare atentă a studiilor închinate acestor manifestări scoate în evidență deosebirile cantitative și calitative importante dintre ele. Corpusul atestă, totodată, interesul cercetătorilor pentru direcții de cercetare precum: critica traducerii, studierea conceptelor utilizate în teoria, practica și didactica traducerii, studii descriptive și studii normative privind traducerea-proces, elaborate în funcție de domeniu, gen, finalitate; studii constatative pentru traducerea asistată de calculator; studii aplicative, de didactica și pedagogia traducerii.

Se va putea constata că, pentru a efectua studii traductologice cu finalități variate: polisistemică, descriptivă, constatativă etc., autorii lor utilizează coduri lingvistice diferite: limba română și/sau o limbă de circulație, de cele mai multe ori engleză, franceză, germană, dar și italiană și spaniolă. Aspectul mozaicat al traductologiei românești confirmă existența unor trasee de studiu delimitate metodologic, cronologic și epistemologic, axele de cercetare fiind personalizate după specializarea fundamentală de la care se reclamă cercetătorii. Pur teoretice sau aplicate[4], lucrările care alcătuiesc corpusul (2000-2015) – cca 180 de titluri, inclusiv reeditările – sunt produsul unui interes susţinut pentru teoria traducerii şi traductologie, o tradiţie la fel de tânără sau aproape la fel de veche precum cea occidentală, în care cei implicați concret şi deliberat nu sunt puțini. Titlurile, mai cunoscute sau mai puțin cunoscute, sunt în directă legătură cu teoria, istoria, practica şi/sau didactica traducerii.

[3]A se vedea, de pildă, *Fals tratat pentru uzul traducătorilor*, de Șerban Foarță 1973.

[4]Avem în vedere dihotomia stabilită de Holmes în 1988, între traductologia „pură" şi traductologia aplicată. Prima regrupează cercetări teoretice (generale şi/sau parţiale) şi descriptive (produs, proces, funcţie), a doua este interesată de didactica şi critica traducerii, de formarea traducătorului şi instrumentarul potrivit să faciliteze activitatea acestuia.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Alt preambul: Teoria traducerii și traductologia (secolul al XX-lea). Câteva ocurențe

Chiar dacă nu se poate vorbi încă despre o teorie și, cu atât mai puțin, despre teorii de traducere românești, putem vorbi despre o racordare la cercetarea și conceptualizările europene, despre o anumită informare cu privire la realizările în domeniu și despre cunoașterea lor, după cum și despre „aplicarea algebrei logice în teoria schemelor cu relee și contacte, semantica logică, lingvistica matematică și teoria traducerii cu ajutorul mașinilor, documentaristică și bibliografie științifică" (Moisil, *apud* Domonkos 1967, 3).

Câteva spicuiri din spațiul lingvistic și traductiv cercetat aici, nu cercetările deja pomenite în alte lucrări, vor întâi cele spuse. Astfel, amintim, pentru cei care cunosc lucrarea, şi reţinem, pentru cei care o vor descoperi, *Teoria traducerii și rostul literaturii comparate: Klopstock, poeții din „Hainbund" și Wieland*[5], una dintre primele lucrări în care este folosită sintagma *teoria traducerii*, în 1934, și care pledează, implicit, pentru depășirea limitelor constrastivității, întrucât literatura comparată și traducerea comparată se însoțesc, se completează, se întrepătrund. Considerațiile lui Henri Jacquier despre traducere sunt apreciate de la apariție, în anii '60 (*Secolul XX*), la fel, de altfel, și traducerile sale[6]. Dacă analiza contrastivă este o primă abordare, utilizată în didactica și teoria traducerii, pe ea întemeindu-se o serie de discipline și activități aplicative (metodica predării limbilor, teoria traducerii, lexicografia bilingvă etc.), ulterior, studiile şi analizele traducerii se îndreaptă către alte ramuri filologice și poetice. În 1970, Matei Călinescu punea semnul egalității între stilistica comparată și teoria traducerii literare[7]. În *Tratatul de lingvistică generală*[8], teoria traducerii este așezată alături de studiul contactului între limbi, al bilingvismului și al limbilor mixte.

---

[5]Ion Gherghel, Friedrich Gottlieb Klopstock, Christoph Martin Wieland.
[6]În *Revista de istorie și teorie literară*, Volumul 36, Editura Academiei, 1988.
[7]„[S]tilistica comparată (sau teoria traducerii literare) este o disciplină extrem de dificilă şi de complexă" (Călinescu 1970, 223).
[8]Al. Graur, S. Stati, L. Wald 1971, 159.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Spre sfârșitul anilor '70, se preconizează punctul de pornire al studiilor de traducere:

> „Teoria traducerii, care merită o tratare aparte, pleacă de la traducerea-text, ca fenomen de experimentare a unei teorii materialiste a limbajului și a scrisului de la *Biblie* la Paul Celan, critica teoriilor lingvistice idealiste are drept țintă desființarea eterogeneității dintre limbaj și gândire”[9].

Necesitatea de a defini această orientare în cercetarea transferului lingvistic este consemnată în mai multe articole, ca și preocuparea de a examina modul de a reda cât mai corect elementele de etnolingvistică și de a păstra pe cât posibil nealterat specificului național al operei traduse. Atenția cercetătorilor se îndreaptă şi către terminologia operativă în teoria traducerii. Bunăoară, Niculescu deosebește *traducerea* de *transpunere*[10], Florea-Ciornei studiază relația dintre *traductibil* și *intraductibil* și observă că „[l]ucrările referitoare la teoria traducerii evidențiază imposibilitatea traducerii fără rest a discursului poetic în alte limbi” (1986, 97); Kohn distinge *intraductibilul lingvistic* și *intraductibilul cultural* (1976, 7 și 1983, 50 ș.c.l.). *Teoria echivalenţelor* de şi în traducere[11], sistemul

---

[9]În *Viața românească*, Uniunea Scriitorilor din R.P. România, Vol. 32, 1979: 18.

[10]„Teoria traducerii a făcut întotdeauna distincţia între «traducere» şi «transpunere»: gr. *metâgrăfo, metâfrâzo*, lat. *(con)verto, transferro (translatus)*, germ. *übersetzen, über tragen*, it. *tradurre*, *rifare*” (pentru toate aceste concepte, avem, astăzi, la îndemână valoroasa expunere a lui G. Folena *(„Volgarizzare" e „tradurre"*, 1973, 59 -120)” (Niculescu 1980, 54).

[11]Jumătatea secolului al XX-lea aduce teoria echivalențelor, cu nuanțe și tipologii variate, provenind din orizonturi lingvistice diferite. Bipolaritatea echivalențelor lui Nida (dinamică, pentru aceeași funcție vs formală, pentru aceeași formă, probabil cu formă diferită) trimite la dihotomia ciceroniană, reluată de Ieronim, care taxa traducerea cuvânt cu cuvânt, declarându-se în favoarea traducerii întregului (cel puțin în traduceri literare, dacă nu în traduceri filosofice ori, la Ieronim, biblice), dar și de Schleiermacher care, din contră, se întoarce la literalism. Mai târziu, aceeași bipolaritate se regăsește în distincția echivalențelor de traducere făcută de Newmark (semantică vs comunicativă), Toury (adecvare vs acceptabilitate), House (*covert translation*/*overt translation*), Ladmiral (traducere ezoterică vs traducerea

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

compensărilor traductive au făcut obiectul unor cercetări doctorale în anii '70, elaborate de Ghiţă[12] (1978), Stanciu[13] (1978) şi Kohn (1979)[14], dar şi al unor studii de dimensiuni variabile[15]. În aceeaşi perioadă, sub influență rusă sau nu, începe a se atrage atenția asupra raportului antagonic instaurat între *teoria generală a traducerii* și *teoria traducerii artistice*, distincţie care reapare mai târziu şi care permite, ulterior, o serie de nuanţări[16].

Studiile de biblioteconomie atestă un interes concret(izat) pentru teoria traducerii. Astfel, în 1968, în *Teoria și tehnica traducerii,* Răduică inventariază 31 de titluri în limbile română, engleză, franceză, germană, maghiară și rusă, editate între 1924-1967; în 1972, Adriana Rădulescu reunește, sub titlul *Teoria traducerii,* o bibliografie conținând 137 de titluri de cărți și periodice în limba română, editate între 1900-1972; în 1993, în *Teoria traducerii,* Hubert reține 52 de titluri în limbile română, franceză și germană, apărute între anii 1973-1987. S-ar putea include aici și baza de date conținând cca 180 de titluri (inclusiv reeditări) de cărţi de autor şi de volume colective, corespunzând perioadei 2000-2015, pe care am constituit-o în vederea realizării prezentului studiu, lucrări repertoriate, alfabetic şi cantitativ, în anexă.

---

exotercă), Nord (traducere instrumentală vs traducerea documentară), Grelt (traducerea directă vs traducerea indirectă).

[12]Elena Ghiţă, *Equivalences roumaines de la poésie symboliste*. Thèse de doctorat. Cluj-Napoca: Universitatea Babes-Bolyai, 1978.

[13]Cristina Margareta Stanciu, *Teoria traducerii aplicată la studiul comparativ al limbilor germană şi română.* Teză de doctorat, 1978.

[14]Ioan Kohn, *Teoria compensaţiei în stilistica traducerii*. Teză de doctorat. Universitatea din Timişoara, 1979.

[15]De exemplu: Dumitru Chițoran, „Sensul cuvântului în teoria traducerii." In: Ion Coteanu și Lucia Wald (eds.). *Semantică şi semiotică*. București: Editura Ştiinţifică și Enciclopedică, 1981: 141-152; Elena Hirsan tratează „Echivalentul formal în teoria traducerii" (L'équivalent formel dans la théorie de la traduction). *Synthesis*, 8, 1981: 343; Ioan Creţu, *Teoria și practica traducerii: din proza scurtă în limba engleză*. Cluj: Echinox, 1999 ș.a.m.d.

[16]V. și Cervinschi: „Scurtând – de nevoie și cu părere de rău – suntem nevoiți a ne limita doar la câteva observaţii teoretice preliminarii. Ştiut este că, în ultimul timp (două-trei decenii), teoria traducerii în general şi a celei de poezie în special, ocupă un loc aparte" (1987, 97).

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Paralel cu utilizarea sintagmei *teoria traducerii*, spre sfârşitul anilor '70 se înregistrează, în limba română, timida apariție a neologismului *traductologie*, în articole pe care Elena Ghiță le publică în limbile română și franceză, în anii 1976, 1980, 1982, 1985, 1986, 1987, 1999. Remarcăm folosirea termenului în România la 3 ani de la utilizarea lui de către Harris, în 1973, în articolul *La traductologie, la traduction naturelle, la traduction automatique et la sémantique.* Motivele utilizării acestui neologism sunt lesne de explicat și aceleași ca pentru orice alt neologism: acoperă o lacună[17]. Ghiţă întrebuinţează alternativ termenii *teoria/ştiinţa traducerii* şi *traductologia*, într-o serie de articole consacrate științei traducerii și obiectului ei de studiu, articole pe care le notăm în continuare pentru a acoperi un gol informativ și a sublinia, și în acest mod, trecerea – cel puțin la nivel terminologic – de la teoria traducerii la traductologie:

- „Către o ştiinţă a traducerii". *Orizont,* 27, nr. 3, 23 ian. **1976**: 3.
- „Qu'est-ce que la traductologie?". *Buletinul ştiinţific al Facultăţii de învăţământ pedagogic*. Piteşti: [s.n.], **1980**: 443-447. Interesul pentru această disciplină, a cărei definire a stârnit controverse, este constant confirmat de cercetători (în 2003, de pildă, Michel Balllard organiza un colocviu cu acelaşi titlu, ale cărui acte eponime apăreau în 2007).
- „Pastişa, parodia, traducerea". *Filologie XXV*. Vol. 2, Literatură. T.U.T., **1982**: 193.
- „Pentru o definiţie a traductemului" *(I). Analele Universităţii din Timişoara.* Seria Ştiinţe Filologice. T.U.T.: vol. 20, **1982**: 63-72;
- „Pentru o definiţie a traductemului" (II). *Analele Universităţii din Timişoara.* Seria Ştiinţe Filologice. T.U.T., vol. 21, **1983**: 61-67.

[17]Explicația lui Harris este perfect valabilă și aici: „Nous proposons donc un néologisme pour combler la lacune. Nous conserverons *traduction* pour l'opération que pratique le traducteur, mais adopterons la *traductologie* pour toute référence à l'analyse linguistique du phénomène" (1973, 133-134).

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

- „Scheme pre-verbale ale comunicării". *Filologie XXX*. Vol. 2, T.U.T., **1987**: 17-24.
- „Le statut actuel de la traductologie". In: M. Ţenchea (éd.). *Etudes de traductologie*. Timişoara: Editura Mirton, **1999**: 5-15.

Deși sintetic[18], sperăm că acest preambul se constituie ca un probant argument pentru a dovedi rădăcinile traductologiei actuale. Precizăm că, în anii '90, termenul de *traductologie* apare şi la alţi cercetători români. Am punctat, dar am și scos la iveală preocupările de analizare a traducerii, înregistrate înainte de și după data de creare și de utilizare a termenului de *traductologie* de către Brian Harris, cu intenția transparentă de a afirma existența unei cercetări traductologice în Romania.

Repere bibliografice în cercetarea traductologică din România

În încercarea de sinteză bibliografică și de studiere a discursului metatraductiv în domeniul traductologiei din România, în perioada 2000-2015, am optat pentru două modalități de repertoriere, din care am reținut – din motive obiective – doar prezentarea alfabetică (Anexă). Totuși, în faza de culegere a datelor, am realizat o ordonare cronologică, iar, în cadrul fiecărei secțiuni calendaristice, am folosit ordonarea alfabetică ceea ce ne-a permis să facem aprecieri cantitative. Excludem, în acest mod, existența vreunei tendințe evaluative în prezentul studiu care își propune să respecte demersul descriptiv, să consemneze preocupările, conţinuturile și, în acest fel, să le aducă la cunoștința atât a celor adânc implicați, cât și a virtualilor curioși. Reamintim că ne referim, în cele ce urmează, la lucrări de autor şi volume colective, publicate și reeditate de diferite edituri

[18]Nu am reluat aici texte de referință, arhicunoscute – pe care le-am menționat în alte studii –, precum: Perpessicius, „Baudelaire în românește". *Steaua*, nr. 7, sept. 1957: 14-19; Alexandru Philippide, „Traductibil, intraductibil la Eminescu". *Secolul XX*, 6, 1964: 13-21; Tudor Vianu, „Ceva despre arta traducerii". In: *Studii de literatură universală şi comparată*. Ediţia a 2-a. Bucureşti: Editura Academiei, 1963: 633-639 ș.a.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

naționale sau internaționale. Nici tezele de doctorat nepublicate[19], nici antologiile de texte traduse, comentate, însoțite de dosare de receptare[20] nu fac obiectul prezentei cercetări, catalogări, iar rarele mențiuni, în note de subsol, au rolul doar de a ilustra direcții de cercetare în consolidare.

Analiză titrologică

Analiza tematică și rematică, implicit cantitativă și calitativă, a titlurilor reliefează aspecte notabile de formă, conținut și intenție auctorială. Astfel, sub raport *rematic*, se înregistrează o varietate de genuri, indicate alfabetic în continuare: acte ale conferințelor/colocviilor, bibliografii, cursuri universitare, culegeri de exerciții/de texte, dicționare, ghiduri, istorii, manuale, repertorii, studii/volume colective.

Tematic, aceste lucrări se situează fie în traductologia teoretico-descriptivă, fie în traductologia aplicativă. În majoritatea lucrărilor, se constată coprezența celor două tipuri de cercetare, ponderea lor fiind variată şi variabilă. Din punctul de vedere al finalităţii şi funcţionalităţii, lucrările care alcătuiesc corpusul sunt informativ-constatative, explicative, argumentative. Unele dintre ele (v. Anexa) se situează la periferia cercetării traductologice, altele sunt limitrofe. Pentru un număr mic de lucrări, titlul nu poate constitui un indicator tematic (la Grimm, reeditare, de pildă, dar nu numai) și, prin urmare, situarea lor în interiorul domeniului este posibilă numai după analizarea conținutului. Altminteri, o examinare doar titrologică – tematică sau rematică – le-ar exclude din câmpul de investigaţie. Analiza combinată ne-a permis să observăm și să reținem:

> 18 titluri în care apare denumirea de *traductologie* și alte 6 titluri conținând derivați din *traductologie* (din care 3 în limba franceză, 3 în limba română, 1 în limba italiană) și 8, *translation studies.* Între lucrările consultate și ale căror titluri

[19]Asupra unor teze de doctorat, ne-am oprit în alte rânduri (Lungu-Badea 2006, [2013] 2015, 2015).

[20]Precum volumul întocmit de Elena Gavriliu, *Primele traduceri românești din literatura engleză (1830-1850)*. Galați: Europlus, 2006, cu texte selectate și comentate, dosare de receptare și tabel cronologic de autoare.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

sunt reținute în studiul de față, se numără unele care folosesc termenul de *traductologie* și derivatul *traductologic* în titlu sau subtitlu: *Studii traductologice*, *Traductologie: teorie și analiză*, *Universaliile traducerii. Studii de traductologie* ș.a.;
15 titluri conțin sintagma *teoria traducerii* (în limba română, franceză, engleză, rusă);
16 titluri cuprind sintagmele *practica traducerii*, *practică de traducere* (în limbile română, franceză, engleză, rusă);
5, *didactica traducerii* (3 în limba română, reeditarea unei lucrări, 2 în limba franceză);
2, *predarea traducerii* (în limba franceză);
1, *despre traducere*;
11, *de traducere* (ghid…, cursuri, exerciții…, îndreptare…, metode);
5, *tehnici de traducere* (2 în limba română, 3 în limba franceză);
10 titluri care anunță traducerea aspectelor culturale. Totuși, numărul de ocurențe înregistrate pentru vocabulele *cultură* (adjectivul *cultural*, inclus) și *culturem* este mai mare (17, în total), dar, în celelalte cazuri, vocabulele sunt utilizate cu scopul de a circumscrie cadrul de desfășurare a procesului de traducere: „dialog cultural", spațiu etc.

Din punct de vedere cantitativ, cel mai puțin fecund an este 2014, cu doar 5 lucrări; în 2001 și 2004 sunt publicate câte 7 lucrări; 8 lucrări pe an, în 2010 și în 2015; 9, în 2003; câte 10, în 2000 și 2013; câte 12 pe an, în 2002, 2007, 2011; 13, în 2005; 14, în 2006; 15, în 2009; 17, în 2012; 18, în 2008. Cu cca 180 de titluri, corespunzând perioadei 2000-2015, cercetarea traductologică din România este, credem, vizibilă, și nu doar la nivel național (Hofmann 2008, Kittel *et alii* 2011).

Prezentare tematică și interpretarea datelor

Pe baza datelor de care dispunem actualmente, putem vorbi despre o influență polisistemică a textelor traductologice, despre o receptare axată exclusiv pe textele traductologice alohtone și despre o adaptare a acestora în traduceri propriu-zise sau în cercetări realizate în oglindă. Astfel, cercetări teoretice fundamentale, Pierce de

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

exemplu, influențează deopotrivă cercetători din vest și din est: Dinda Gorlee (*Translation Theory and the Semiotics of Games and Decisions*[21] – 1986, *Sémiotique et traduction. Cartographie en traduction*[22] – 1988, *Tres tipos de traducción: Jakobson y Peirce*[23] – 1990), C. Cosculluela, *Traductologie et sémiotique peircienne: l'émergence d'une interdisciplinarité* (1996)[24], E. Iordache, *Semiotica traducerii poetice* (1993)[25] și I. Condrea, *Semiotica textului artistic tradus*[26], *Traducerea din perspectivă semiotică* (2006)[27].

Într-o serie de lucrări recente, cercetătorii români se apleacă asupra asimilării teoriilor occidentale, de limbă franceză şi engleză îndeosebi, dar şi germană, reținând – explicabil – în bibliografie puţine lucrări din spaţiul lingvistic de apartenență. Decizia autorilor se întemeia(ză) pe respectul pentru modelele occidentale, împrumutate cu scopul de a fi implementate în cercetarea traductologică *in statu nascendi* în România anilor '80-'90. În această situaţie se află și unele lucrări de didactică a traducerii, axate pe predarea şi/sau pe învăţarea teoriei traducerii sau a traducerii, publicate în engleză, franceză, italiană, rusă[28]. Deşi categoria de public vizată se restrânge, din păcate, la cunoscătorii limbilor în care sunt editate, utilitatea lor didactică este incontestabilă, la fel şi capacitatea de sinteză a autorilor.

Catagrafia şi cartografierea interesului pentru traducere şi traductologie nu ar fi complete fără manifestările științifice consacrate

---

[21]Lars Wollin și Hans Lindqvist (eds.), *Translation Studies in Scandinavia*. Lund: Gleerup, 1986: 96-104

[22]În *Tribune*. University of Bergen, 8, 1989: 1-20.

[23]În *Acciones textuales*, 2, 1990: 179-193.

[24]Université Bordeaux Montaigne, teză de doctorat. Disponibil online la: http://www.theses.fr/1996BOR30074.

[25]Timișoara: Universitatea de Vest din Timișoara.

[26]Chişinău: U.S.M., 2003.

[27]Chişinău: Editura Cartdidact, 2006.

[28]Moldovan, *Teoria traducerii artistice*, 2000 (în rusă); Borcia, *Percorsi cognitivi traduttologici – la traduzione delle varietà di afasiche e diatopiche*, 2002; Icobescu, *Soziokognitive Prozesse beim Übersetzen*, 2008; Popa, *An Introduction to Translation Studies*, 2009; Bălăcescu, *Traduction: didactique et créativité*, 2008; Iliescu-Gheorghiu, *Traducción y (a) culturación en la era global: Translation and (ac)culturation in the global era*, 2012; în Moldova, *Exégèse et traduction littéraire. Méthode de formation en traduction littéraire* (2005) și *Théorie et pratique de la traduction (*2007), de Ana Guţu.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

fenomenului, fără actele aferente, redactate într-o limbă de circulație, aleasă de organizatori și acceptată de participanți, și fără volumele colective. Am înglobat, așadar, aceste volume care sunt publicate în limbi străine cu intenția de a facilita, pe de-o parte, asimilarea aspectelor punctuale ale cercetărilor efectuate în diferitele subdomenii ale traductologiei și, pe de altă parte, diseminarea cercetărilor traductologice efectuate în România. În volumele colective, sunt consemnate particularități traductiv-traductologice care merg de la provocări estetice şi lingvistice[29] și aspecte de istorie și istoriografie a traducerii românești[30], la abordări privitoare la metodă de predare a traducerii şi la metodologia de cercetare[31], la corelarea studierii literaturii cu observarea traducerii textelor literare și nonliterare[32].

O serie de lucrări, consacrate problemelor și dificultăților de a traduce particularitățile culturale, exploatează deopotrivă posibilități de traducere derivate din teoria *Skopos*-ului (Reiss, Vermeer, Holz-Manttari), din teoriile descriptive – cu rădăcini în pozitivismul francez și formalismul rus (Even-Zohar, Toury, Chesterman, Zellermayer, Shlesinger), indeterminismul american și posibilitatea de a obține o traducere echivalentă (Quine, 1960, Rosemaru Arrojo, Derrida) – , din teoria echivalențelor și teoriile nonfuncționaliste ale echivalențe – bazate pe localizare și pe noile tehnici de traducere în care

---

[29] După cum o confirmă acuratețea și lizibilitatea titlurilor: *Lire et traduire la littérature de jeunesse,* 2007; *(En)Jeux esthétiques de la traduction. Éthique(s), techniques et pratiques traductionnelles*, 2010; *The many facets of adaptation*, 2015.

[30] A se vedea, de pildă, Jeanrenaud *et alii* (eds.): „*Traducerile au de cuget să îmblînzească obiceiurile …". Rumänische Übersetzungsgeschichte – Prozesse. Produkte. Akteure,* 2014.

[31] Dimitriu și Freigang (eds.), *Translation Technology in Translation Classes*, 2008; Croitoru (coord.), *English through translation: interpretation and translation-oriented text analisys*, 2004; Ferluşcă (coord.), *Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor acquis-ului comunitar*, 2008; Lungu-Badea (ed.), *De la méthode en traduction et en traductologie*, 2013; Lungu-Badea și Pelea (ed.), *Enseigner et apprendre à traduire de „façon raisonnée*", 2015.

[32] Chirimbu *et alii* (coord.), *Lingvistică, literatură, traductologie, comunicare, studii culturale: interdisciplinary researches in the 21st century*, 2012; Sonia Berbinski *et alii* (eds.), *Langage(s) et traduction*, 2012; Lupu (ed.), *Traductologie: teorie şi analiză*, 2012.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

globalizarea situației de traducere, determinată de migrarea populațiilor și, astfel, a limbilor, mentalităților și culturilor, deschide piste noi de reflecție (Daniel Weissbort și Astradur Eysteinsson, 2006; Munday, 2001; Pym, 2010, reactualizarea unui clasic modern Jiři Levý, 1963, 1974; Robinson, 1997).

Transferul interlingual al particularităţilor culturale este examinat în *Teoria culturemelor, teoria traducerii* (Lungu-Badea 2004), după definirea conceptului de „culturem" și prezentarea posibilităților de traducere, a (d)efectelor traductive, însoțite de entropii, supra- și subtraducere etc. În *The Cultural Turn in Translation Studies* (Dimitriu 2006), „știința" traducerii este articulată în jurul stilisticii comparate, de sorginte canadiană, ocazie cu care sunt reconsiderate și adaptate la limba română procedeele de traducere directă și oblică, propuse de Vinay și Darbelnet în urmă cu aproape jumătate de secol, în 1958 (2006, 55-86). Exercițiile, prevăzute după fiecare secțiune teoretică, fac din acest compendiu teoretic un prețios manual de traducere, de inițiere atât în teoria, cât și – mai important – în practica traducerii. Ampla analiză pragmatică a traducerii, prin prisma actelor de vorbire, a presupozițiilor și implicitului, dar și abordările textual(ist)e – holistice sau generice – și funcționale (2006, 87-176), este completată de trimiteri care raportează fenomenul traductiv și produsul finit la sociolingvistică 177-196) și psiholingvistică (197-212), la echivalențele de traducere (213-226) și posibilitățile de cercetare integrată (2006, 227-248). *Traducerea şi lexicul fără echivalent: român-englez* (Moise 2006) contextualizează elementul decontextualizat, reactualizează şi propune, pe urmele lui Jakobson şi ale altor cercetători, Evseev şi Şerban[33], de pildă, soluţii pentru noi structuri (lexicale, frazeologice, culturale etc.), încadrate, adesea, de diverşi cercetători, în categoria vidului lexical, a lacunei lexicale; totodată, aici este tratată in-traductibilitatea lor. Volumul colectiv *Cultură, interculturalitate și traduce*re[34] (2007) aduce în discuție chestiuni de „presiune" lingvistică europeană și precizări terminologice funcționale încă din anii ´90, iar traducerea, al treilea element din titlu, este explorată în partea a doua a culegerii (dificultăți

[33]*Vocabularul românesc contemporan. Schiţă de sistem*. Timişoara: Editura Facla, 1978.
[34]Chișinău: [s.n.], 2007.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

generice de traducere a numelor proprii, legătura dintre onomastică și terminologie, observații asupra traducerii textului biblic, aspecte socioculturale ale traducerii textului literar).

Sunt și situații în care publicațiile în limbi străine, care funcționează deopotrivă ca manuale destinate studenților, sunt dublate, adesea, de publicaţii (cărţi şi/sau articole) în limba maternă a cercetătorilor[35]. Publicul căruia i se adresează lucrările de traductologie este format din cititori avizați, dar și din, mai ales, studenți și traducători în curs de formare. Cercetătorii au în vedere și alte orizonturi lingvistice, și alte prisme traductive: critica traducerii[36], comunicare prin traducere etc.[37]. Moldovan, de exemplu, revine în cea de-a doua ediție a *Teoriei traducerii artistice* (2000) cu prezentarea principalelor probleme de traducere caracteristice transferului interlingvistic rus-român. Autorul apelează la teoreticieni ruși și la texte literare spre ilustrarea problemelor generale ale traducerii, raportează teoria traducerii la lingvistica structurală, la instrumentele ei de cercetare (analiză-sinteză, analiză contrastivă, analiză componențială) și la modelele caracteristice, lingvistic, transformaţional, semantic, situaţional (2000, 12-16). Fundamentală în traducere, unitatea de traducere este definită drept „cea mai mică unitate a textului-sursă, care are un corespondent în limba-ţintă” (semnificație atribuită de Barchudarov 1968, în Moldovan 2000, 16),

---

[35]Ana Guţu publică o culegere de articole ştiinţifice, *Unele probleme de teorie, empirism şi didactică a limbilor*. Chișinău, 2005. O abordare similară, dar inversată apare și la Lungu-Badea: limba română, pentru cărți; limba franceză, pentru articole.

[36]Constantinescu (2013) se ocupă cu multă subtilitate de aceste aspect și pledează pentru o lectură critică a traducerilor. Subiectul este abordat și în articole: Mihaela Mititelu, „Luceafărul – un exemplu de critica traducerii”. *Poezia*, v. 8 (2), 2002: 191-196; teze de doctorat: Alina Tarău, *La traduction et la retraduction de l'oeuvre de Balzac, en fonction de l'évolution du contexte culturel*. Universitatea „Ştefan cel Mare” din Suceava, 2014.

[37]Pîrnuță, *Comunicare prin lectură și traducere*, 2002; Superceanu *et alii*, *Comunicare instituţională şi traductologie*, 2002, *Comunicare profesională şi traductologie*, 2003; Han, *Traducerea: comunicare, contraverse, globalizare culturală*, 2012 ș.a. În Moldova, Condrea propune și alte orizonturi lingvistice, are în vedere alte relații interlinguale româno-ruse, *Traducerea din rusă în română*. Chișinău: Prut Internaţional, 1999, dar și *Comunicarea prin traducere*, 2001.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

înțelegând prin aceasta morfem, cuvinte, îmbinare de cuvinte, propoziţie, textul de tradus ca întreg. În rândul procedeelor de traducere, sunt reținute: „traducerea antonimică”, perifraza, transpoziţia, accentuarea, modularea, adaptarea şi compensarea (16-48), iar ca tipuri de traducere, corespunzând, de fapt, strategiilor traductive: traducerea *ad litteram*, traducerea liberă, traducerea adecvată/echivalentă (49-60). Astfel, scopul traducerii și al „oricărui traducător trebuie să fie atingerea unei adecvări posibil maximale a traducerii; totuşi, trebuie să fim conştienţi că această adecvare maximală („sută la sută”), în cele mai multe cazuri, din diferite pricini, reprezintă mai degrabă un ideal decât o realitate posibil de atins” (53-54).

Studiile de istorie și istoriografie a traducerii româneşti[38] au atras atenția diacroniștilor străini, francezi[39], englezi și germani[40]. Aceste cercetări, reprezentând fundamente teoretice şi practice, sunt analizate H. Lenz, în impresionanta secţiune consacrată istoriei traducerii româneşti, din lucrarea colectivă *Histoire de la traduction en Europe médiane*, 2012[41]. Și M. Ballard include istoria traducerii româneşti în *Histoire de la traduction. Repères historiques et culturels* (2013, 150-152).

---

[38]V. Repertoriile de traduceri şi traducători, studiile de istorie a traducerii româneşti, realizate de grupul de cercetare ISTTRAROM-Translationes, Universitatea de Vest din Timişoara. Interesul pentru istoria traducerii, chiar dacă mai puțin evident, se face simțit și înainte de 2000, notăm aici *Introducerea în istoria și deontologia traducerii*, de Rodica Lascu-Pop, apărută la Cluj-Napoca: Editura Mesagerul, 1997.

[39]Sunt printre puținii autori străini care depășesc faza mențiunilor bibliografice și se apleacă asupra cercetării propriu-zise.

[40]A se vedea și M. Baker (ed.), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies.* London: Routlege, 2001; Mary Snell-Hornby, *The turns of translation studies: New paradigms or shifting viewpoints?* Amsterdam/ Philadelphia: J. Benjamins Pub, 2006.

[41]Proiectul *L'Histoire de la traduction en Europe médiane* este patronat de INALCO-Paris şi coordonat de M. Vrinat-Nikolaev. Impresionantul obiectiv al CEEM (Centre d'études de l'Europe médiane) are în vedere studiul a 18 culturi europene: bosniacă, bulgară, cehă, croată, estoniană, greacă, letonă, lituaniană, macedoneană, maghiară, muntenegreană, poloneză, română, sârbă, slovacă, slovenă, sorabă şi ucraineană. Disponibil online la: http://histrad.info/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=54&Itemid=85).

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Preocuparea pentru înregistrarea traducerilor, în bibliografii, dicționare, repertorii (Burlacu 2005; Lungu-Badea 2006; Geambașu 2011), și pentru investigarea lor din prisma aportului lor la constituirea limbii române standard este relativ constantă. Reținem câteva titluri și nume de autori interesați de menirea traducerilor biblice și nonbiblice în formarea limbii: Bârlea, *Rolul traducerilor din latină în evoluţia limbii române literare*, 2005; Jinga, *Traducerile Bibliei*, 2007; Munteanu, *Lexicologie biblică românească*, 2008; Cojiță, *Tehnici de traducere a Bibliei*, 2010; Gafton, *De la traducere la norma literară. Contribuția traducerii textului biblic la constituirea vechii norme literare* (2012), Munteanu, *Receptarea Sfintei Scripturi – între filologie, hermeneutică şi traductologie*, 2012.

„În perioada în care *Biblia* începe a fi tradusă – observă Gafton – în limbile vernaculare europene, încă nu există un sistem coerent de tehnici de traducere, întemeiat pe un set de principii și pe teorii" (2012, 18). Autorul constată că, la fel ca în culturile și limbile europene, „[c]ercetările lingvistice asupra perioadelor în care primele texte literare apar, în special traduceri și compilații, arată că acestea au acționat în mod inițiatic, constitutiv și determinant asupra a ceea ce avea să devină aspectul literar al limbii respective" (10). Interesat de „procesul traducerii textelor sacre" și de implicațiile acestor traduceri în „formarea aspectului literar" al limbii, cercetătorul consemnează: „după cum creștinismul a fost modelator și creator al unor mentalități, tot astfel textul biblic a fost creator al limbilor de cultură și al normelor literare, cel puțin în fazele lor incipiente" (11).

Motivul pentru care, o vreme, vreme îndelungată, în traducerea textelor biblice a fost evitată strategia de traducere etnocentrică sau anexionistă – exclusiv axată pe limba-țintă, cu ale cărei mijloace este firesc efectuat transferul interlingvistic –, era tocmai riscul inerent de a genera altă stare de spirit, altă intenție decât cea presupusă a fi vehiculată de original. S-a preferat, așadar, traducătorii au preferat, pentru a nu cădea în acest păcat al denaturării, să restituie chiar și sintaxa textului de tradus, nu doar forma lui.

Pe lângă aceste lucrări de traductologie, a căror interdisciplinaritate este articulată pe lingvistică, literatură, psihologie, filosofie, există și cercetări transdisciplinare, care transcend domeniul științelor umaniste și în care, cu lingvistica, sunt corelate informatica, semiologia, biologia. Sunt studii relativ puțin cunoscute de

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

traducători, traductologi, filologi, deși aceștia beneficiază de aportul lor, ale căror începuturi, în anii ’50-’60, au ecou în prezent.

În 1967, în prefața la *Alogoritmul de traducere automată din limba engleză în limba română* (Domonkos 1967, 3), Grigore C. Moisil era de părere că, la fel ca problema traducerii, şi „problema traducerii automate [TA] merită să fie privită cu atenție nu numai de cei ce se gândesc să satisfacă în modul cel mai convenabil necesitatea actuală a omenirii, de a fi rapid și corect informată”. Observațiile lui nu numai că nu sunt alterate de timp, ci sunt reconfirmate de cerința tot mai crescătoare de informarea rapidă, direct proporțională cu progresul mijloacelor care garantează accesul la informație. „Faptul că lingviștii nu au putut răspunde, atunci când au fost întrebați, care sunt regulile ce se aplică atunci când se traduce din limba L' în limba L", nu dovedește că problema traducerii nu este o problemă lingvistică, ci numai că lingviștii nu se ocupaseră destul de mult de problema traducerii” (Moisil 1967, 3, *apud* Domonkos 1967).

Între timp, cercetătorii – veniți din toate orizonturile de cunoaştere – s-au aplecat cu pasiune asupra a numeroase probleme traductive. În pofida desincronizării[42], interesul cercetătorilor români pentru TA nu s-a risipit:

- Elena Irimia. *Metode de traducere automată prin analogie*. București: Editura Academiei Române, 2009.
- Nadia Luiza Dincă. *Naturaleţea limbajului artificial: studiu despre traducerea automată a GV*. [București]: [s.n], 2010.

[42]Primul experiment de traducere automată, început la Timișoara, în 1959, ale cărui rezultate au fost publicate de Nistor Domonkos într-un raport din 1962, „Primele experiențe de traducere automată efectuate în țara noastră”. LR, XI, 1962, nr. 4: 439-442), este descris și analizat în lucrarea tipărită la începutul anului 1967, *Algoritmul de traducere automată din limba engleză în limba română*, prefaţată de Grigore C. Moisil (3-5). Este o cercetare aplicată contemporană cu alte experimente europene similare (v. Alexander Ljudskanov, *Prevežda̋t čovekă̋t i mašinata*, *Nauka i izkustvo*, tradus în 1969, în limba franceză *Traduction humaine et traduction mécanique*, apoi în germană, în 1972, *Mensch und Maschine als Übersetzer*, şi ulterior în engleză, *Application of mathematical models and computers to linguistics,* 1976), dar din păcate nu la fel de cunoscută.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

- Alexandru Ceaușu. *Tehnici de traducere automată şi aplicabilitatea lor limbii române ca limbă-sursă*. București: Editura Academiei Române, 2009.

Concluzii

Examinarea ediţiilor și studiilor de specialitate, publicate în perioada în perioada 2000-2015 și repertoriate pentru prima dată aici (v. Anexa), contribuie la a constata permeabilitatea cercetării traductologice din România. Parte integra(n)tă din traductologie, aceste studii sunt întemeiate mai puțin pe reflecții lingvistice și traductive emise în spațiul autohton, și mai mult pe teorii de traducere alohtone, occidentale.

Neputându-se însă fundamenta doar pe recenzarea teoriilor occidentale de prestigiu, citate în mai toate lucrările de traductologie, pentru a se dezvolta, cercetarea traductologilor români se referă la ele, cu intenția esenţială de a ține sema, în aplicarea lor, de particularitățile traductive ale limbii traducătoare. Așadar, sunt necesare lucrări de traductologie aplicată, publicate şi în limba țărilor cărora aparțin cercetătorii[43]. Rațiunea de a scrie în altă limbă decât cea maternă, de a descrie și de a sintetiza informații care nu sunt necunoscute pentru limba de publicare nu promovează nici cercetarea națională, nu contribuie nici la dezvoltarea cercetării internaționale; dovedește însă cunoștințele autorului într-o anumită ramură traductologică.

Studiile traductive și traductologice din România, în general (așa cum implicit o dovedesc și cele anterioare anului 2000[44]) atestă absența autocentrismului și coabitarea mai multor moduri, maniere de a traductologiza:

1) istoriografierea traductologiei occidentale realizată în inspirate compilații, abile prezentări sintetice;

---

[43]Este o situație opusă celei pe care o descriu Nadja Grbić şi Michaela Wolf, „La traductologie dans les pays germanophones: état actuel". *TTR: traduction, terminologie, rédaction*, vol. 9, n° 1, 1996: 279-299. Disponibil online la: http://id.erudit.org/iderudit/037248ar), în care remarcă autocentrismul studiilor traductologice în germană și impermeabilitatea la cercetări non-germanofone (1996, 296).

[44]Vezi și studiile de bibliotecomie: Răduică 1968, Rădulescu 1972, Hubert 1993.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

2) aplicarea teoriilor alohtone la cercetarea traductologică autohtonă în vederea formării unei conștiințe traductologice, a dezvoltării cercetării traductologice și a creării traductologiei pe baze realiste;

3) ignorarea parțială (se cunoaște doar cercetarea din spațiul lingvistic de referință formativă a cercetătorului – respectiv traductologia în limba-sursă ce servește drept referință). Nu putem vorbi despre o ignorare completă a cercetării traductologice occidentale, dar nici despre o repliere etnocentrică pe teoriile și concepțiile naționale (ele nu există).

Aceste discursuri traductologice, care împrumută **diverse coduri lingvistice**: al limbii române vs al unei limbi de circulație, nu se adresează întotdeauna unui public cu un orizont de așteptare specific codului, mai ales când textele traductologice în limbi străine sintetizează cercetări produse în și de aceste spații. Aceasta a doua manieră de a face traductologie este și cea mai frecventă. Codul lingvistic nu este limba română, ci una dintre limbile considerate de circulație. Impasul acestor cercetări publicate în limbi străine, în ţară, în afara ţării, traduse sau autotraduse, este cauzat de publicul vizat. Identificarea profilului cititorului de texte traductologice și situarea pe axa lui temporală și lingvistică ar scoate cercetarea dintr-un impas cvasiautist, la nivel de receptare, și ar contribui la deschiderea orizontului traductiv-traductologic al tuturor actorilor implicați, într-o formă sau alta, în producerea, editarea, distribuirea traducerii și formarea traducătorilor.

Crearea unui program de cercetare colectiv care să exploreze impactul textelor fondatoare ale traductologiei de expresie engleză, franceză, germană, rusă etc. asupra traductologiei românești și care să le identifice modalitățile de integrare în România, ar putea investiga în profunzime reflecțiile autorilor români asupra praxisului și teoriei traducerii.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Anexa

Titluri traductologice – Cărți de autor și volume –
Prezentare alfabetică și statistică

1. Aldea, Bogdan, Greere, Anca. *Practica traducerii juridico-economice (domeniul englez).* Cluj-Napoca: Editura Echinox, 2001.
2. Andrei, Carmen. *Vers la maîtrise de la traduction litteraire. Guide theorique et pratique*. Galați: University Press, 2014.
3. Apostol, Silvia Adriana *et alii*. *Formare continuă şi reconversie profesională pentru profesorii de limbi străine în domeniul traducerii*. Geamăna: Tiparg, 2012.
4. Ardelean, Carmen. *Exploring Translation Studies*. Bucureşti: Conspress, 2009.
5. Baconsky, Rodica, Gouadec, Daniel, Lascu, Gheorghe (éds.). *Teritorii actuale ale traducerii. Territoires actuels de la traduction. Current Fields in Translation*. Cluj-Napoca: Echinocțiu, 2002.
6. Bălăcescu, Ioana Adriana. *Traduction: didactique et créativité*. Craiova: Universitaria Craiova, 2008.
7. Bârlea, Petre Gheorghe. *Rolul traducerilor din latină în evoluţia limbii române literare.* București: Editura Academiei Române, 2005.
8. Berbinski, Sonia, Dobre, Dan, Velicu, Anca (ed.). *Langage(s) et traduction.* București*:* Editura Universității din București, 2012.
9. Bercea, Dorin, *Versificări româneşti şi slave ale Psaltirii*. Iaşi: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2002.
10. Blagoci Angelica. *La traduction du roman „Moderato cantabile” de Marguerite Duras dans la perspective des registres de langue*. Iași: Pim, 2011.
11. Blidaru, Maria Teodora. *La traduction des documents touristiques*. Brăila: Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2012.
12. Borcia, Otilia Doroteea. *Percorsi cognitivi traduttologici – la traduzione delle varietà di afasiche e diatopiche*. București: Oscar Print, 2003.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

13. Brăescu, Anca. *La pratico-théorie de la traduction chez Irina Mavrodin*. Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2015.
14. Burdușa, Elena-Tia. *Traducerea corectă din latină în română: caiet de curs practic*. Timişoara: Universitatea de Vest din Timişoara, Facultatea de Litere, Filosofie şi Istorie, Catedra de limbi clasice, 2001.
15. Burlacu, Doru, Sasu, Aurel, Colhan, Constantin. *Dicționarul cronologic al romanului tradus în România de la origini până în 1989*. București: Editura Academiei Române, 2005.
16. Butiurcă, Doina, Druță, Inga, Imre Attila. *Terminology and Translation Studies: Plurilingual Terminology in the Contexte of European Intercultural Dialogue*. Cluj-Napoca: Scientia, 2011.
17. Călmuc, Felicia-Elena. *Parasinonime, traductologie și aspecte ale lexicului limbii franceze (privitoare la patru traduceri franceze ale unui roman de Jane Austen)*. Craiova: Editura Universității din Craiova, 2010.
18. Ceban, Tamara. *Traduction. Autotraduction*. București: Ars Docendi, 2011.
19. Chirimbu, Sebastian, Simuţ, Ramona, Alexe, Maria, Barbu, Adina (coord.). *Creation and Creativity in a Modern European Education: Interdisciplinary Researches in the 21st Century*. Oradea: Editura Universității Emanuel, 2012.
20. Codleanu, Mioara. *Éléments de traductologie et applications pratiques*. Constanța: Europolis, 2006.
21. Codleanu, Mioara. *Implications socio-culturelles dans l'acte traductif: l'adaptation*. Constanța: Ovidius University Press, 2004.
22. Cojiță, Daniel. *Tehnici de traducere a **Bibliei**: un studiu de caz în traducerea românească a cărţii Habacuc.* Oradea: Editura Universității Emanuel din Oradea, 2010.
23. Condrea, Irina. *Comunicarea prin traducere*. Chișinău*:* Tehnica INFO, 2001.
24. Condrea, Irina. *Semiotica textului artistic tradus*. Chișinău: Editura Universității de Stat din Moldova, 2003.
25. Condrea, Irina. *Traducerea din perspectivă semiotică.* Chișinău: Editura Cartdidact, 2006.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

26. Constantinescu, Muguraş. *Lire et traduire la littérature de jeunesse*. Suceava: Editura Universității din Suceava, 2009.
27. Constantinescu, Muguraş. *La traduction entre pratique et théorie*. Suceava: Editura Universității din Suceava, 2005.
28. Constantinescu, Muguraș. *Lire et traduire la littérature de jeunesse: des contes de Perrault aux textes ludiques contemporains*. Bruxelles: Peter Lang, 2013.
29. Constantinescu, Muguraș. *Pour une lecture critique des traductions: réflexions et pratiques*. Paris: L'Harmattan, 2013.
30. Constantinescu, Muguraș. *Pratique de la traduction*. Suceava: Editura Universității din Suceava, 2002.
31. Copilu, Dumitru. *Eminescu în circuitul universal: traducerea și ecoul operei în publicații tipărite și online editate în 80 de limbi, iar prin programe cu traducere automată în 56 de noi limbi, totalul 135 de limbi din peste 250 de țări*. Ediția a 3-a. Târgoviște: Bibliotheca, 2015.
32. Coreschi, Iulia. *Diferențe în traducerea literaturii pentru copii/ Differences in Translating Literature for Children*. Galați: Olimpias, 2011.
33. Cristea, Teodora. *Stratégies de la traduction*. Ediția a 2-a. București: Editura Fundației „România de Mâine", 2000.
34. Croitoru, Elena (coord.). *English through Translation: Interpretation and Translation – Oriented Text Analisys.* Galați: Editura Fundației Universitare „Dunărea de Jos", 2004.
35. Croitoru, Elena. *Confusables as Translaton Traps.* Iași: Institutul European, 2004.
36. Dănăilă, Sorina, Bița, Ioan. *Limba franceză prin exerciţii de traducere.* Iași: Polirom, 2006.
37. Dănăilă, Sorina, Bița, Ioan. *Limba franceză prin exerciţii de traducere.* Ediția a 2-a, revăzută. Iași: Polirom, 2008.
38. Dehelean, Cătălin. *Translating English Computer Science Texts into Romanian*. Cluj-Napoca: Napoca Star, 2007.
39. Diaconu, Ruxandra. *Creative Facets of the Translational Process*. Craiova: Universitaria, 2012.
40. *Dicţionarul romanului tradus în limba română.* București: Editura Academiei Române, 2005.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

41. Dima, Cristina-Ioana. *O traducere inedită a Vechiului Testament din secolul al XVI-lea.* București: Editura Universității din București, 2009.
42. Dimitriu, Rodica, Freigang, Karl-Heinz. *Translation Technology in Translation Classes*. Iași: Institutul European, 2008.
43. Dimitriu, Rodica, Laviosa Sara, Lock, Georgiana, Popescu, Veronica (ed.). *The Many Facets of Adaptation*. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza" din Iași, 2015.
44. Dimitriu, Rodica, Shlesinger, Miriam, Nida, Elena (ed.). *Translators and their Readers. In homage to Eugene A. Nida*. Bruxelles: Les Éditions du Hazsard, 2009.
45. Dimitriu, Rodica. *Disocieri şi interferenţe în traductologie*. Iași: Editura Timpul, 2001.
46. Dimitriu, Rodica. *The Cultural Turn in Translation Studies.* Iași: Insititutul European, 2005.
47. Dimitriu, Rodica. *The Cultural Turn in Translation Studies*. Ediția a 2-a. Iași: Institutul European, 2006.
48. Dimitriu, Rodica. *Theories and Practice of Translation*. Iași: Institutul European, 2002.
49. Drăgan, Adela, Călin, Anca, Sarău, Raluca. *Traduceri specializate: culegere de texte*. Galaţi: Galaţi University Press, 2010.
50. Druță, Inga. *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii*. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2013.
51. Dumas, Felicia. *Le religieux: aspects traductologiques*. Craiova: Universitaria, 2014.
52. Dumbrăveanu, Alina. *Probleme actuale de traducere și traductologie*. Chișinău: Centrul Național de Terminologie, 2002.
53. Dumitriu, Dana-Marina. *Essais sur la traduction*. Iași: Ars Longa, 2009.
54. Ene, Daniela Lucia. *Traduttore, traditore*. Iaşi: Demiurg, 2015.
55. Ferlușcă, Tamara (coord.). *Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor* ***acquis****-ului comunitar*. București: Institutul European din România, 2004.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

56. Florean, Dana, Balazs, Luana. *Traducere specializată*. București: Credis, 2001.
57. Florescu, Ioan-Florin. *În multe chipuri de Scripturi*. Iaşi: Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2015.
58. Frăţilă, Loredana. *The Art and Craft on Translation*. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2009.
59. Frențiu, Olivia. *Exerciţii de traducere: franceză-română, română-franceză*. Iași: Polirom, 2008.
60. Frosin, Constantin. *Techniques et art de la traduction: aperçu sur la traduction.* Galați: Editura Fundației Universitare „Dunărea de Jos", 2000.
61. Gafton, Alexandru. *De la traducere la norma literară. Contribuţia traducerii textului biblic la constituirea vechii norme literare*. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza" din Iași, 2012.
62. Geambașu, Constantin (coord.). *Bibliografia traducerilor din literaturile slave (1945-2011).* București: Editura Universității din București, 2011.
63. Grasso, Dana. *Noţiuni teoretice şi aplicaţii practice traductologie şi traducere: Română-italiană*. București: Meteor Press, 2003.
64. Grecu, Veronica. *Transparence et ambiguïté de la „semblance": interpréter et traduire les figures du déguisement au Moyen Âge*. Iași: Casa Editorială „Demiurg" Iași, 2006.
65. Greere, Anca Luminița. *Functionalism in Translation Theory: Reinterpreting the Model within the Business Environment*. Cluj-Napoca: [s.n.] , 2000
66. Grimm, Petre. *Scrieri de istorie literară* [1916-1943]. Cluj-Napoca: Eikon, 2012.
67. Guţu, Ana. *Introduction à la traductologie française*. Chișinău: Editura ULIM, 2008.
68. Guţu, Ana. *Écrits traductologiques*. Chișinău: Editura ULIM, 2012.
69. Guţu, Ana. *Exégèse et traduction littéraire. Méthode de formation en traduction littéraire*. Chișinău: Universitatea Liberă Internaţională din Moldova, 2005.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

70. Guţu, Ana. *Théorie et pratique de la traduction.* Chișinău: ULIM, 2007.
71. Han, Bianca-Oana. *On Translation: Communication, Controversy, Cultural Globalisation*. Târgu-Mureș: Editura Universității „Petru Maior", 2011.
72. Han, Bianca-Oana. *Traducerea: comunicare, contraverse, globalizare culturală*. Cluj-Napoca: Accent, 2012.
73. Hetriuc, Maria-Cristina. *Traduction, autotraduction, reecriture de l'oeuvre de Panaït Istrati.* Suceava: Editura Unviersității „Ștefan cel Mare", 2015.
74. Icobescu, Claudia Alina. *Soziokognitive Prozesse beim Übersetzen*. Timişoara: Politehnica, 2008.
75. Iliescu-Gheorghiu, Cătălina. *Introducere în interpretariat*. Iași: Editura Institutul European, 2006.
76. Iliescu-Gheorghiu, Cătălina. *Traducción y (a) culturación en la era global: Translation and (ac)culturation in the global era*. Alicante: Editorial Agua Clara, 2012.
77. Iliescu-Gheorghiu, Cătălina. *Traducerea textului dramatic: o abordare cognitivă*. Iași: Editura Institutul European, 2009.
78. Iliescu-Gheorghiu, Cătălina. *Traducerea textului dramatic.* Iași: Editura. Institutul European, 2010.
79. Imre, Attila. *Traps of Translation: a Practical Guide for Translators*. Brașov: Editura Universităţii „Transilvania", 2013.
80. **** Îndreptar stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor **acquis**-ului comunitar*. București: Institutul European din România, 2002.
81. Institutul de Filologie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei. Centrul Naţional de Terminologie. *Cultură, interculturalitate și traducere.* Chișinău: Editura Elan Poligraf, 2007.
82. Ionescu, Daniela, Popa, Lilioara, Colibaba, Cristina Anca. *Insights into Consecutive Interpreting: a Practical Approach*. Iași: Polirom, 2007.
83. Ionescu, Daniela. *Translation: Theory and Practice*. București: Oscar Print, 2003.
84. Ionescu, Gelu. *Orizontul traducerii*. Ediția a 2-a. București: Editura Institutului Cultural Român, 2004.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

85. Ionescu, Tudor. *Știința și/sau arta traducerii.* Cluj-Napoca: Limes, 2003.
86. Iordache, Emil. *Semiotica traducerii*. Iași: Junimea, 2003.
87. Iovănescu, Monica Maria. *Probleme lingvistice ale traducerii*. Craiova: Sitech, 2007.
88. Isvoranu, Alexandru. *Aspecte filologice privind traducerea cărții Rut*. Craiova: Universitaria, 2000.
89. Ivanov, Doina. *Theory and technique of translation*. București: Pro Universitaria, 2013.
90. Ivanovici, Victor. *Un caftan pentru Don Quijote*. *Spre o poetică a traducerii și alte repere*. București: Ideea Europeană, 2011.
91. Jeanrenaud, M., Richter, J., Schippel, L. (eds.). „*Traducerile au de cuget să îmblânzească obiceiurile…". Rumänische Übersetzungsgeschichte – Prozesse. Produkte, Akteure*. Berlin: Frank & Timme, 2014.
92. Jeanrenaud, Magda. *Despre traduceri și traducători*. Iași: Editura „Al. I. Cuza", 2005.
93. Jeanrenaud, Magda. *Universaliile traducerii. Studii de traductologie*. Iași: Polirom, 2006.
94. Jeanrenaud, Magda. *La traduction là où tout est pareil et rien n'est semblable*. [Bucureşti]: Est-Samuel Tastet, 2012.
95. Jinga, Constantin. *Traducerile **Bibliei***. Timișoara: Editura Marineasa, 2007.
96. Judith Moise, *Traducerea şi lexicul fără echivalent: român-englez.* Timișoara: Editura Universității de Vest, 2006.
97. Kileyni, Annamaria. *Idioms Theory and Practice: Harry Potter and the Philosopher's Stone vs. Harry Potter à l'école des sorcières*. Timişoara: Editura Orizonturi Universitare, 2009.
98. Leca, Magdalena. *Limbajul eminescian în traduceri germane şi italiene.* Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza", 2002.
99. Levițchi, Leon. D. *Manualul traducătorului. Limba engleză*. Ediția a 3-a. Bucureşti: Teora, 2000.
100. Liga Islamică şi Culturală din România. *Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt în limba română*. Ediția a 5-a. București: Islam, 2006.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

101. Loría-Rível, Gustavo, Adolfo. *Pentateuhul: probleme de traducere a textului biblic.* Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza", 2004.
102. Lungu-Badea, Georgiana (coord.). *Repertoriul traducătorilor români de limbă franceză, italiană, spaniolă (secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea). Studii de istorie a traducerii* (I). Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2006.
103. Lungu-Badea, Georgiana (coord.). *Repertoriul traducerilor româneşti din limbile franceză, italiană şi spaniolă (secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea). Studii de istorie a traducerii* (II). Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2006.
104. Lungu-Badea, Georgiana (coord.). *Un capitol de traductologie românească. Studii de istorie a traducerii (III)*. Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2008.
105. Lungu-Badea, Georgiana (ed.). *De la méthode en traduction et en traductologie*. Timişoara: Editura Eurostampa, 2013.
106. Lungu-Badea, Georgiana, Alina Pelea (eds.). *Enseigner et apprendre à traduire de „façon raisonnée".* Timișoara: Editura Universității de Vest, 2015.
107. Lungu-Badea, Georgiana. *Mic dicţionar de termeni utilizaţi în teoria, practica şi didactica traducerii*. Ediția a 2-a, revăzută şi adăugită. Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2008.
108. Lungu-Badea, Georgiana. *Mic dicţionar de termeni utilizaţi în teoria, practica şi didactica traducerii*. Ediția a 3-a, revăzută şi adăugită. Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2012.
109. Lungu-Badea, Georgiana, Pelea, Alina, Pop Mirela (eds.). *(En)Jeux esthétiques de la traduction. Éthique(s), techniques etpratiques traductionnelles*. Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2015.
110. Lungu-Badea, Georgiana. *Idei și metaidei traductive românești (sec. XVI-XIX).* Timișoara: Editura Eurostampa, 2013.
111. Lungu-Badea, Georgiana. *Idei și metaidei traductive românești (sec. XVI-XIX).* Ediția a 2-a. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2015.
112. Lungu-Badea, Georgiana. *Mic dicționar de termeni utilizați în teoria, practica și didactica traducerii.* Timișoara: Editura „Orizonturi universitare", 2003.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

113. Lungu-Badea, Georgiana. *Scurtă istorie a traducerii. Repere traductologice*. Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2007.
114. Lungu-Badea, Georgiana. *Tendinţe în cercetarea traductologică.* Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2005.
115. Lungu-Badea, Georgiana. *Teoria culturemelor, teoria traducerii*. Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2004.
116. Lupu, Coman (ed.). *Traductologie: teorie şi analiză*. București: Editura Universității din București, 2012.
117. Martinescu, Liviu. *Towards Better Translations*. Suceava: Editura Universităţii, 2006.
118. Mavrodin, Irina. *Despre traducere: literal şi în toate sensurile.* Craiova: Fundația-Editura „Scrisul românesc", 2006.
119. Mărășescu, Amalia. *Basic Issues in Translation Studies*. Pitești: Paralela 45, 2012.
120. Mărășescu, Amalia. *Source of Error in Translation.* Pitești: Editura Universității din Pitești, 2009.
121. Milcu, Marilena. *Études de traductologie et d'interprétariat*. București: Editura Universitară, 2009.
122. Moldovan, Valentin. *Teoria traducerii artistice*. Timișoara: Editura Eurostampa, 2000 [1995].
123. Moraru, Mihaela. *Estetica traducerii*. București: Editura Universității din București, 2000.
124. Moraru, Mihaela. *Practica traducerii.* București: Editura Universității din București, 2002.
125. Moraru, Mihaela. *Proza V. Šukšina v interpretacii rumynskih perevodčikov/Proza lui V. Şukşin în tălmăcire românească*. București: Editura Universității din București, 2000.
126. Moraru, Mihaela. *Traducerea diacronică între artă și știință.* București: Editura Universității din București, 2003.
127. Motoi, Monica-Andreea. *La Traduction, un processus complexe*. Drobeta-Turnu-Severin: Irco Script, 2009.
128. Motoi, Monica-Andreea. *Procédés traductionnels: repères théoriques et terminologiques*. Drobeta-Turnu-Severin: Irco Script, 2009.
129. Munteanu, Eugen. *Lexicologie biblică românească*: București: Editura Humanitas, 2008.
130. Munteanu, Eugen. *Receptarea Sfintei Scripturi – între filologie, hermeneutică şi traductologie.* Lucrările

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Simpozionului Național „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, Iași, 28-29 octombrie 2010. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2011.
131. Munteanu, Eugen. *Receptarea Sfintei Scripturi: între filologie, hermeneutică şi traductologie*. Lucrările Simpozionului Naţional „Explorări în tradiţia biblică românească şi europeană”, ediţia a II-a, Iaşi 4-5 noiembrie 2011. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2012.
132. Muscan, Maria-Elena. *Übersetzung der Fachsprachen*. Constanţa: Ovidius University Press, 2013.
133. Nicolaescu Mădălina *et alii* (ed.). *Shakespeare, Translation and the European Dimension.* București: Pro Universitaria, 2012.
134. Orodel, Liliana. *La théorie et la pratique de la traduction et la prose littéraire*. Câmpulung Muscel: Editura Larisa, 2011.
135. Pârlog, Aba-Carina. *Translation and literature*. *An Interdisciplinary Approach*. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2014.
136. Pârlog, Hortensia, Brânzeu, Pia, Pârlog, Aba-Carina (eds.). *Translating the body: Topics in translation.* Iași: Institutul European, 2009.
137. Pârlog, Hortensia, Frenţiu, Luminiţa, Frăţilă, Loredana (eds.). *Challenges in translation*. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2010.
138. Petrescu, Camelia. *Introducere în interpretare*. Timișoara: Excelsior Art, 2005.
139. Petrescu, Camelia. *Traducerea între teorie şi realizare poetică.* Timișoara: Excelsior Art, 2000.
140. Pîrnuță, Oana Andreea, Popa, Silvia. *Comunicare prin lectură și traducere.* Brașov: Editura Universității „Transilvania”, 2002.
141. Pop, Mirela-Cristina. *La traduction. Aspects théoriques, pratiques et didactiques*. Timișoara: Orizonturi Universitare, 2013.
142. Pop, Mirela-Cristina. *Paraphrase et traduction des modalités: les axiologiques (domaine français-roumain).* Timișoara: Orizonturi Universitare, 2013.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

143. Pop, Mirela-Cristina. *Repérage et traduction. Pour une approche énonciative de la traduction des modalités: les épistémiques.* București: Editura Universității din Craiova, 2012.
144. Popa, Ileana. *Die Übersetzung im Deutschunterricht*. Pitești: Trend, 2012.
145. Popa, Ioan Lucian. *An Introduction to Translation Studies*. Bacău: EduSoft, 2009.
146. Popa, Ioan Lucian. *Translation Theories of the Twentieth Century: (1900-1990).* Bacău: EduSoft, 2008.
147. Rădulescu, Anda. *Bref aperçu des grands courants en traduction, théories européennes et américaines*. Craiova: Editura Universitaria, 2008.
148. Rădulescu, Anda. *Les culturèmes roumains: problèmes spéciaux de traduction.* Craiova: Editura Universitaria, 2010.
149. Rădulescu, Anda. *Théorie et pratique de la traduction*. Craiova: Editura Universitaria, 2005.
150. Rădulescu, Anda. *Traduire les culturèmes roumains. Entre ethnocentrisme et acclimatation*. Sarrebruck: Éditions Universitaires Européennes, 2015.
151. Robu, Flaminia. *Translating nonsense verse.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2007.
152. Rusu, Mădălina, Rusu, Ioan. *Metodă practică de traducere pentru limba franceză.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 2008.
153. Sorea, Daniela. *Translation: Theory and Practice*. București: Editura Coresi, 2006.
154. Sorea, Daniela. *Translation: Theory and Practice*. Ediția a 2-a. București: Editura Coresi, 2007.
155. Sorea, Daniela. *Translation: Theory and Practice*. Ediția a 3-a, revăzută. București: Editura Coresi, 2008.
156. Sorescu, Sorina. *Anuarul Colocviului internațional de exegeze și traductologie „Marin Sorescu”*. Craiova: Aius Printed, 2007.
157. Superceanu, Rodica *et alii*. *Comunicare instituţională şi traductologie*. Timișoara: Editura Politehnica, 2002.
158. Superceanu, Rodica *et alii*. *Comunicare profesională şi traductologie*. Timișoara: Editura Politehnica, 2006.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

159. Superceanu, Rodica, Dejica, Daniel. *Professional Communication and Translation Studies.* Timișoara: Editura Politehnica, 2008.
160. Superceanu, Rodica. *Translating Pragmatic Texts*. Timișoara: Orizonturi Universitare, 2004.
161. Superceanu, Rodica. *Translating Pragmatic Texts*. Ediția a 2-a. Timișoara: Orizonturi Universitare, 2009.
162. Tiron, Constantin. *Traduction et retraduction de l'oeuvre de Flaubert*. Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare", 2015.
163. Toma, Dolores. *Exerciții de traducere (română-franceză).* București: Babel, [1997, 1998] 2001.
164. Trifan, Manuela, Preda, Alina. *On Text Production: the Integral Relationship to Translation*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2008.
165. Trufin, Dana-Mihaela. *La traduction en tant que série ouverte*. Suceava: [s.n.], 2011.
166. Ţaran Andreici, Maţa. *Introducere în teoria şi practica traducerii, aplicată la studiul comparativ al limbilor sârbă şi română.* Timișoara: Editura Universității de Vest, 2014.
167. Țenchea, Maria (coord.). *Dictionnaire contextuel des termes traductologiques (français-roumain).* Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2008.
168. Ulrich, Miorița, Moțoc, Diana. *Traductions sans frontières: mélanges offerts à Rodica Baconsky*. Florești: Limes, 2012.
169. Ungureanu, Cristina. *An Introductory Course in the Theory and Practice of Translation*. Pitești: Editura Universității din Pitești, 2008.
170. Uță Bărbulescu, Oana. *Dimitrie Cantemir – Latinis litteris operam navare: despre traducerea surselor latine si integrarea lor în „Istoria ieroglifică"*. București: Editura Universității din București, 2011.
171. Vasile, Sandina-Iulia. *Les articulations logiques du discours en perspective traductologique. Avec une étude de l'articulateur discursif „Or"*. Constanța: Europolis, 2005.
172. Vianu, Lidia. *English in style (retroversiune şi traducere stilizată, cu cheie).* București: Univers Enciclopedic, 2002.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

173. Vianu, Lidia. *English with a key: Exerciţii de retroversiune şi traducere*. Ediția a 2-a, revăzută. București: Teora, 2007.
174. Vida, Anamaria. *La retraduction. Entre fidélité et innovation*. Lille: ANRT, 2009.
175. Vîlceanu, Titela. *Fidelitate şi alteritate lingvistică şi culturală: problematica traductologică a sinonimiei în limbile franceză şi engleză*. Craiova: Editura Universitaria, 2007.
176. Vîlceanu, Titela. *Translation knowledge, attitudes and skills: curs universitar pentru învăţământul la distanţă.* Craiova: Editura Universitaria, 2011.
177. Vîlceanu, Titela. *Translation*. Craiova: Unviersitaria, 2003.
178. Voina-Răuț, Luminița. *Traducerile din poveste*. București: Vellant, 2010.
179. Vrabie, Laura Ana-Maria (coord.). *Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor* ***acquis****-ului comunitar*. Ediția a 5-a, revăzută și adăugită. București: Institutul European din România, 2008.
180. Vraciu, Ariton. *Studii de traductologie.* Iaşi: Editura Stef, 2011.
181. Zărnescu, Crina-Magdalena. *La poétique de l'ambiguïté. L'ambiguïté à travers une poétique de la traduction. Lecture parallèle de quelques poèmes de Mallarmé traduits par Șt. Aug. Doinaș, Șerban Foarță et Ioan Matei.* Pitești: Paralela 45, 2005.

Bibliografie selectivă

Ballard, Michel (éd.). *Qu'est-ce que la traductologie*. Université Presses d'Artois, Arras, 2006.

Ballard, Michel. *Histoire de la traduction. Repères historiques et culturels*. Bruxelles: De Boeck, coll. „Traducto", 2013.

Carpov. Maria. „Traductologie «avant la lettre»". *Convorbiri literare*, An. 140, Nr. 8, aug. 2006: 12-14.

Catană-Spenchiu, Ana. „Eugenio Coseriu şi dezvoltarea fenomenului traductologic". *Transilvania*, An. 41, Nr. 7, iul. 2012: 87-93. Sibiu.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Catford, J. C. *A Linguistic Theory of Translation (An Essay in Applied Linguistic)*. London-Oxford: Oxfors University Press, [1965] 1967.

Cervinschi, Elena. *Lermontov în România*. Bucureşti: Editura Minerva, 1987.

Delisle, Jean, Lafond, Gilbert. *Histoire de la traduction/History of Translation.* Édition restreinte aux seules fins d'enseignement. Gatineau (Québec): [s.n.], [2000] 2010.

D'hulst, Liven. *Essais d'histoire de la traduction: avatars de Janus.* Paris: Classiques Garnier, 2014.

Florea-Ciornei, Doina. *Mihail Sadoveanu sau Magia Rostirii*. Bucureşti: Cartea Românească, 1986.

Harris, Brian. „What I Really Meant by Translatology". *TTR: traduction, terminologie, rédaction*, vol. 1, n° 2, 1988: 91-96.

Harris, Brian. „La traductologie, la traduction naturelle, la traduction automatique et la sémantique". *Cahier de linguistique*, 2. Montréal: Presses de l'Université du Québec, 1973: 133-146.

Holmes, James S. *Translated! Papers on Literary Translation and Translation Studies*. Amsterdam: Rodopi, 1988.

Holz-Mänttäri, Justa. *Translatorisches Handeln.* Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia, 1984.

Holz-Mänttäri, Justa. „Translatorisches Handeln – theoretisch fundierte *Berufsprofile*". In: Mary Snell-Hornby. *Übersetzungswissenschaft, eine Neuorientierung: zur Integrierung von Theorie und Praxis*. Tübingen: Francke, 1986: 348-374.

Hofmann, Christian. *Romanische Bibliographie*. Walter De Gruyter Incorporated, Jahrgang 2008.

Kittel, Harald, House, Juliane, Schultze, Brigitte (eds.). *Übersetzung - Translation – Traduction. 3. Teilband (Ubersetzung: ein internationales Handbuch zur Übersetzungsforschung. Translation: an International Encyclopedia of Translation Studies. Traduction: encyclopédie internationale de la recherche sur la traduction)*. Berlin: Walter de Gruyter, 2011.

Kohn, Ioan. *Virtuţile compensatorii ale limbii române în traducere*. Timişoara: Editura Facla, 1983.

Kohn, Ioan. „Probleme estetice ale traducerii". *Familia*, 10 oct., 1976: 7.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Koller, Werner. *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Heidelberg: Quelle und Meyer,[1979] 1992.

Levý, Jiří. *Umení prekladu*. [Arta traducerii]. Praha: Československý spisovatel, 1963.

Lungu-Badea, Georgiana. *„*Rumänische Übersetzungsmethoden im 18. und 19. Jahrhundert. Politische, sprachliche, ethische und ästhetische Problemstellungen*”.* In: M. Jeanrenaud, J. Richter, L. Schippel (eds.). *Traducerile au de cuget să îmblînzească obiceiurile…“. Rumänische Übersetzungsgeschichte – Prozesse, Produkte, Akteure*. Berlin: Frank & Timme, 2014: 33-60.

Lungu-Badea, Georgiana. „Le Culturème, une pierre angulaire de la traduction? Culturème et cultisme ou le concept et le style”. In: R. Superceanu *et alii* (ed.). *Comunicare instituţională şi traductologie*, 4-5 octombrie 2001. Timişoara: Editura Politehnica, 2002: 209-216.

Lungu-Badea, Georgiana. „Despre traductologie (obiect de studiu, statut, obiective, teorii ale traducerii)”. *Studii şi cercetări lingvistice*, LII, 2001: 45-61. Editura Academiei Române.

Lungu-Badea, Georgiana. „Necesitatea unei critici a traducerii”. *Analele Universității de Vest din Timișoara*. Seria Științe Filologice, 1999: 199-222. Timişoara: Editura Universităţii de Vest.

Malmkjaer, Kristen, Windle, Kevin. *The Oxford Handbook of Translation Studies.* Oxford: Oxford University Press, 2011.

Munday, Jeremy. *Introducing translation studies: theories and applications*. London/NY: Routledge,2001.

Newmark, Peter. *Approches to Translation*. Oxford: Pergamon Press, 1988.

Niculescu, Alexandru. *Între filologie și poetică*. Bucureşti: Editura Eminescu, 1980.

Nida, Eugen A. *Toward a Science of Translating, with Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Leiden: Birll, 1964.

Nistor Domonkos, Erica. *Algoritmul de traducere automată din limba engleză în limba română.* Prefaţă de Grigore C. Moisil. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1967.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Quine, Willard van Orman. *Word and Object*. [Cambridge]: Technology Press of the Massachusetts Institute of Technology, [1960].
Poyatos, Fernando. „El culturema, unidad para el estudio de una cultura". *Yelmo,* 1, 1971: 27-32.
Oksaar, Els. *Kulturemtheorie. Ein Beitrag zur Sprachverwendungsforschung*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1988.
Pym, Anthony. *Exploring translation theories*. London/NY: Routledge, 2010.
Rădulescu, Adriana. *Teoria traducerii.* [Studiu de biblioteconomie]. [s.l.]: Biblioteca Centrală de Stat, 1972.
Reiss, Katarina, Vermeer, Hans. *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen: Niemeyer, 1984.
Reiss, Katharina. *Möglichkeiten und Grenzen der Übersetzungskritik.* München: Hueber, 1971.
Țenchea, Maria, Lungu-Badea, Georgiana. „Perspectives roumaines sur la traductologie". In: M. Ballard, *Qu'est-ce que la traductologie?*. Arras: Artois Presses Université, 2006: 69-80.
Weissbort, Daniel, Eysteinsson, Astradur. *Translation: Theory and Practice: a Historical Reader*. Oxford/ New York: Oxford Unviersity Press, 2006
Wilss, Wolfram. *Translation and Interpreting in the 20th Century: Focus on German*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins, 1999.
Wilss, Wolfram. *Übersetzungswissenschaft. Probleme und Methoden*. Stuttgart: Klett, 1977.

Dicţionare

Le Grand dictionnaire terminologique. Québec: Office québécois de la langue française. Disponibil online la: http://www.granddictionnaire.com/ficheOqlf.aspx?Id_Fiche=17062226#eng
Lungu-Badea, Georgiana. *Mic dicționar de termeni utilizați în teoria, practica și didactica traducerii*. Ediția a 3-a. Timișoara: Editura Universității de Vest, [2003]2012.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)

Notiță biobibliografică

Georgiana LUNGU-BADEA, profesor în cadrul Departamentului de limbi și literaturi moderne, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, Universitatea din Timișoara, redactor-șef al revistelor *Translationes* și *Dialogues francophones*, predă cursuri de istoria traducerii, terminologia traductologiei, traductologie generală și literară, traducere literară; este autoarea mai multor cărți și a coordonat o serie de volume și proiecte colective consacrate problemelor traducerii și traductologiei.

BDD-V4226 © 2017 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-30 01:19:19 UTC)